

Høring om nullutslippssoner, automatisk kontroll og håndheving (26-181027) – høringssvar NHO Transport

NHO Transport representerer norske persontransportbedrifter som leverer samfunnskritiske transporttjenester med blant annet buss og drosje. Foreningen ønsker generelt tiltak som reduserer klimagassutslipp fra veitransporten velkommen og mener kollektivtransporten er særlig viktig i denne sammenhengen.

Høringen handler i hovedsak om å etablere det juridiske grunnlaget for at kommuner i fremtiden skal kunne innføre (og håndheve) nullutslippssoner på kommunale veier og på fylkeskommunale veier ved samtykke. Foreningen er positiv til det foreslåtte regelverket, men mener at fremtidige nullutslippssoner må utredes grundig og utformes med tilstrekkelig nasjonal styring.

Regelverket må særlig ivareta tre hensyn: kollektivtransportens samfunnskritiske funksjon, de teknologiske og operative begrensningene i deler av kjøretøyparken og behovet for forutsigbare regler på tvers av kommunegrenser. Lokale forskrifter må derfor ikke svekke kollektivtransporten, redusere transportberedskapen eller påføre virksomheter kostnader som ikke står i forhold til tilgjengelige teknologiske alternativer.

Kollektivtransportens samfunnskritiske funksjon

Kollektivtransporten er en samfunnskritisk funksjon som hver dag, hele året, sørger for at mennesker kommer seg trygt, effektivt og klimavennlig til og fra arbeid, skole og fritidsaktiviteter. Turbusser og ekspressbusser opererer på tvers av fylker og betjener både byer og distrikter. Disse transportformene er derfor avhengige av tilgang til knutepunkter, bysentra og severdigheter langs kommunale veier.

Teknologiske og operative begrensninger

Norge har kommet langt i den grønne omstillingen av busstransporten, og tilnærmet alle busser i klasse 1 er nå elektriske. Samtidig stiller lange avstander, krevende værforhold, bratte stigninger og fjelloverganger ulike krav til kjøretøyenes rekkevidde og driftsstabilitet. Det er også per i dag et begrenset utviklet offentlig tilgjengelig ladenettverk egnet for bussmateriell i og rundt bykjerne der man kan forvente at nullutslippssoner vil bli etablert. En variert kjøretøypark vil derfor fortsatt være nødvendig av økonomiske, beredskapsmessige og fremkommelighetsmessige hensyn. Tilgangen på nullutslippsbusser i klasse 3 er fortsatt begrenset, og leveringstidene for bestilt materiell er lange. Det finnes også få nullutslippsalternativer for minibusser og drosjer med rullestolheis, samt for kjøretøy som benyttes til løyvepliktig transport av personer med særskilt behov for diskresjon og sikkerhet.

Kommunalt handlingsrom og behov for nasjonale føringer

Høringsnotatet legger opp til et betydelig kommunalt handlingsrom. Det er positivt at kommunene kan fastsette ytterligere unntak, dispensasjonsordninger og overgangsbestemmelser i lokale forskrifter. Samtidig kan ulike regler og krav fra kommune til kommune skape uforutsigbarhet for løyvepliktig persontransport som krysser kommunegrenser. Manglende føringer i den sentrale forskriften vil dessuten føre til at næringen må bruke betydelige ressurser på hver enkelt kommunal utredning og høring om fremtidige nullutslippssoner.

Fylkeskommunene stiller i dag i stor grad krav om nullutslipp i anbudskontrakter for rutebuss i hele Norge, og stadig flere kommuner stiller tilsvarende krav til drosjer, blant annet Oslo og Drammen. Dette viser at persontransportnæringen allerede er i omstilling. Samtidig må norske persontransportbedrifter, særlig kommersielle aktører uten offentlig støtte, få tilstrekkelig forutsigbarhet til å planlegge investeringer og gjennomføre omstillingen i de kommende årene.

Statens vegvesen ber i omtalen av forskriftens virkeområde særlig om innspill til om regler for sentrale knutepunkter og transport av personer med særskilt beskyttelsesbehov bør fastsettes i sentral eller lokal forskrift. NHO Transport mener at de samme hensynene tilsier at løyvepliktig persontransport bør reguleres tydelig i den sentrale forskriften.

NHO Transports anbefaling

NHO Transport ber primært om at Statens vegvesen tar «løyvepliktig persontransport» inn som et generelt unntak i den sentrale forskriften. Subsidiært bør den sentrale forskriften presisere at hensynet til løyvepliktig persontransport skal inngå som et eget vurderingstema når kommunene utreder og utformer en nullutslippssone.

Foreningen stiller seg tilgjengelig ved behov for nærmere avklaringer og videre dialog i arbeidet.